Valtiovarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto 9.11.2017

LAUSUNTO

Asia: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Ihmisoikeusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Pyydämme, että eduskunta huomioi Ihmisoikeusliiton menestyksellisen työn turvaamisen. Ihmisoikeusliitto on ainoa yleinen kotimainen ihmisoikeusjärjestö. Korostamme aina, että ihmisoikeudet eivät liity vain johonkin yhteen asiaan tai ryhmään, vaan tuomme laajasti esille niin vanhusten, vähemmistöjen kuin lasten oikeudet. Olemme Suomesta ainoa jäsen kansainvälisessä paikallisten ihmisoikeusjärjestöjen kattojärjestössä FIDH:ssa (International Federation for Human Rights).

Vaikka rooliimme kuuluu viranomaisten kritisointi, viranomaiset ovat myös yhteistyökumppaneitamme. Koulutamme ihmisoikeuksista mm. poliisia, rajavartiolaitosta ja uusimpana tullia. Nämä tahot ovat pyytäneet meiltä tukea myös koulutuksensa kehittämiseen. Perustamissamme tyttöjen sukuelinten silpomisen ja kunniaväkivallan vastaisissa verkostoissa ovat mukana niin STM, OM, THL kuin poliisi. Emme pysty vastaamaan Suomen viranomaisten lukuisiin ja tärkeisiin lausunto-, neuvonta- ja koulutuspyyntöihin ilman järkevää yleisavustusta.

Ihmisoikeusliiton työ on ammattimaista, tavoitteellista ja tehokasta. Työntekijöitä on nyt 12. Valitettavasti valtion yleisavustus on jäänyt rooliimme sekä kokoomme nähden poikkeuksellisen alhaiseksi. Se oli 2017 vain 170 000 euroa ja ensi vuodelle OKM on indikoinut 38 % lisäleikkausta. Verrattuna muihin vastaavan kokoisiin järjestöihin yleisavustuksen tulisi olla vähintään kaksinkertainen. Olemme onnistuneet vahvistamaan säätiörahoitusta ja muuta yksityistä varainhankintaa, mutta ilman riittävää valtion yleisavustusta kansallisestikin merkittävät hankkeemme ovat vaarassa.

Esimerkkejä 2017 onnistumisista ja ensi vuonna jatkuvasta työstä (yleisavustuksen salliessa):

1) ’STOP! Päätepysäkki syrjinnälle’ – Ihmisoikeusliiton kampanja, johon saimme yhteistyökumppaneiksi HSL:n ja HKL:n. Kampanja nosti julkisen liikenteen syrjinnän ja häirinnän yhteiskunnalliseksi puheenaiheeksi. Fokuksessa oli kaikki syrjintä, oli syynä sitten vammaisuus, sukupuoli tai ihonväri: lähestymistapaa on kiitelty laajasti. Kampanja tavoitti n. kaksi miljoonaa ihmistä ja mikä tärkeintä, se on jo nyt vaikuttanut ihmisten käytökseen. Jatkamme kampanjaa 14.11. Tampereella, helmikuussa Turussa. Nämä kaupungit ja niiden julkisen liikenteen toimijat ovat mukana. Emme pysty toteuttamaan suunnitelmaa ilman kohtuullista valtionavustusta. www.päätepysäkki.fi

2) Ihmisoikeuksien peruskoulutus nuorisotyöntekijöille. Koulutimme v. 2016-17 aikana noin 1300 kunnallista nuorisotyöntekijää 27 kaupungissa, näiden pyynnöstä. Palaute

koulutuksista on ollut erinomaista ja jatkamme työtä OKM:n hankerahoituksella osana ’Merkityksellinen Suomessa’ -ohjelmaa. Jatkohanketta pienemmissä kunnissa ja esim. romaninuorten parissa ei voi toteuttaa ilman järkevää valtion yleisavustusta.

3) Tekemämme kunniaväkivaltaan liittyvä ensimmäinen kansallinen selvitys (2016) on johtanut moniin kansallisiin toimenpiteisiin. Yksi jatkoaskel on OM:n tuore tutkimus pakkoavioliitoista. Se pohjasi Ihmisoikeusliiton selvitykseen ja vahvisti sen havainnot. Jatkamme uraauurtavaa työtämme tyttöjen sukuelinten silpomisen ja nk. kunniaväkivallan ehkäisemiseksi, kuten pakkoavioliiton lopettamiseksi Suomessa.

4) Suomalaisen kansalaisyhteiskunnan osallistuminen kansainväliseen ihmisoikeusjärjestelmään: kun ETYJ tai Euroopan Neuvosto käyvät Suomessa valvomassa ihmisoikeustilannetta, he tapaavat järjestöistä juuri Ihmisoikeusliittoa. Välitämme heille usein myös muiden kuten vammaisjärjestöjen tietoja. Viimeksi toissa viikolla ETYJ tapasi meitä koskien Suomen tulevia presidentinvaaleja. ETYJ nojautui meihin myös poliisin viharikoskoulutuksen valmistelussa. Tällainen pitkäaikaiseen seurantaan perustuva ihmisoikeuksien ydintyö vaatii resursointia, eikä sitä voi toteuttaa vain katkonaisella hankerahoituksella.

Kunnioittavasti,

Kaari Mattila
Pääsihteeri